

Förhandlingar med Västra Nylands välfärdsområde

21.3.2023 kl. 13–16

Plats: Mariegatan 9, mötesrum Paja, 00170 Helsingfors

Områdets representanter

Sanna Svahn, välfärdsområdesdirektör
Veli-Pekka Ihamäki, räddningsdirektör
Tuula Suominen, serviceområdesdirektör, tjänster för äldre
Timo Hokkanen, serviceområdesdirektör, funktionshinderservice
Mari Ahlström, serviceområdesdirektör, tjänster för barn, unga och familjer
Tommi Kuukka, direktör för digitala tjänster
Ville Rajahalme, ekonomidirektör
Markus Syrjänen, direktör för koncerntjänster
Matias Pälve, direktör för serviceproduktion
Veli-Pekka Puurunen, förvaltningsöverläkare

Ordförande

Kari Hakari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet, ordförande
Mirva Kahlos, räddningsöverdirektör, inrikesministeriet, viceordförande

Statsrådets representanter

Anna Cantell-Forsbom, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet
Annakaisa Iivari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet
Minna Saario, direktör, social- och hälsovårdsministeriet
Linda Soikkeli, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet (sakkunnigsekreterare)
Timo Ukkola, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Teemu Luukko, räddningsöverinspektör, inrikesministeriet (på distans)
Teemu Eriksson, finansråd, finansministeriet (på distans)
Tero Tyni, budgetråd, finansministeriet
Tiina Hetemaa, utvärderingschef, Institutet för hälsa och välfärd
Mira Leinonen, räddningsöverinspektör, regionförvaltningsverket (på distans)
Märta Lehtonen, assistent, social- och hälsovårdsministeriet (teknisk sekreterare)

1. Mötet öppnas

Ordförandena avdelningschef Kari Hakari och räddningsöverinspektör Mirva Kahlos.

2. Konstaterande av deltagarna, presentation och godkännande av ärendelistan

Beslutsförslag: Deltagarna konstateras, kort presentation och ärendelistan godkänns utan ändringar.

Beslut: Deltagarna konstaterades och ärendelistan godkändes utan ändringar.

3. Fastställande av förhandlingarnas övergripande mål

Ordförande Kari Hakari presenterar de övergripande målen för förhandlingarna med välfärdsområdet.

Hänvisning: Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, 24 §) och lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021, 10 §)

Beslutsförslag: De övergripande målen för förhandlingarna fastställs i enlighet med ordförandens förslag.

Beslut: Ordföranden gick igenom målen för förhandlingarna och förhandlingarnas grund i lagstiftningen.

4. Starten för välfärdsområdet

4.1 Uppbyggnaden av välfärdsområdets förvaltning och verksamhet

Föredragande: Sanna Svahn, välfärdsområdesdirektör, Västra Nylands välfärdsområde

Övergången till välfärdsområde har förlöpt säkert, och tjänsterna för invånarna har kunnat tryggas. Vid årsskiftet 2022–2023 tillämpades en handlingsmodell för ledning under förhöjd beredskap, som avvecklades gradvis vid månadsskiftet januari–februari.

Västra Nylands välfärdsområde består av fem serviceområden: Tjänster för äldre, tjänster för barn, unga och familjer, gemensamma social- och hälsovårdstjänster, funktionshindersservice samt Västra Nylands räddningsverk.

Koncerttjänsterna och ledningen av serviceproduktionen stöder serviceområdena i ordnandet av tjänsterna. Välfärdsområdets verksamhet och reform stöds som helhet av enheten för forskning, utveckling och innovation, utvecklingsenheten för svenskspråkiga tjänster, enheten för styrning av den specialiserade sjukvården och rapporterings- och analystjänsterna.

Den högsta beslutanderätten i välfärdsområdet utövas av områdesfullmäktige. Under områdesfullmäktige finns en områdesstyrelse, en områdesvalnämnd och en revisionsnämnd. Områdesfullmäktiges förhandlingskommitté samordnar fullmäktigegruppernas åsikter före fullmäktiges sammanträden.

Områdesstyrelsen bereder områdesfullmäktiges beslut. Under områdesstyrelsen lyder nationalspråksnämnden, nämnden för tjänster och resurser, framtids- och utvecklingsnämnden, beredskaps- och säkerhetsnämnden samt områdesstyrelsens sektion för individärenden.

Beslutsförslag: Centrala observationer om lägesbilden för övergångsskedet går igenom och diskuteras.

Beslut: Centrala observationer om lägesbilden för övergångsskedet gicks igenom (bilaga 1, bilderna 9–10) och saken diskuterades.

I diskussionen konstaterades att de lagstadda styrningsförhandlingarna och även statens övriga strategiska styrning i första hand fokuserar på välfärdsområdets organiseringsuppgifter, inte på serviceproduktionen.

Från koncerntjänsternas sida konstaterades att stödet av räddningsväsendets egen serviceproduktion i framtiden ska samordnas med stödåtgärderna för produktionen av social- och hälsovårdstjänster.

4.2 Reformprogram för verksamheten och ekonomin

Föredragande: Sanna Svahn, välfärdsområdesdirektör, Västra Nylands välfärdsområde

Västra Nylands välfärdsområdes strategi godkändes av områdesfullmäktige i oktober 2022. Strategin innehåller flera riktlinjer och mål som ska bana väg för de förändringar som definieras närmare i välfärdsområdets servicestrategi och räddningsväsendets beslut om servicenivån.

Servicestrategin började planeras i slutet av 2022, och den färdigställs under 2023.

I servicestrategin ligger tyngdpunkten i första hand på de förändringar som ska genomföras under ekonomiplaneringsperioden 2023–2025:

- En lättare servicestruktur och övergång från tjänster i sista hand till effektivt förebyggande och tidigt stöd
- Balansering av ekonomin under ekonomiplaneringsperioden 2023–2025
- En välmående och eftertraktad arbetsplats
- Kostnadseffektiva tjänster
- Effektivt utnyttjande av digitala och mobila tjänster

Anpassningsbehovet för Västra Nylands välfärdsområde under ekonomiplaneringsperioden 2023–2025 är cirka 110 miljoner euro (6,3 %) före de statsunderstöd till välfärdsområdena som fastslogs i februari 2023.

Invånarna och personalen involveras i stor omfattning i planeringen av servicestrategin.

Genomförandet av servicestrategin bygger på de åtgärder som serviceområdena själva vidtar för att uppnå de överenskomna målen.

Beslutsförslag: Reformprogrammet för verksamheten och ekonomin diskuteras.

Beslut: Området beskrev hur processen kring servicestrategin och servicenivåbeslutet framskrider under våren och hösten 2023. Ministerierna rekommenderade att Västra Nylands välfärdsområde ska inleda ett förändringsprogram snarast möjligt. Under förhandlingarna hösten 2023 följer man upp hur förändringsprogrammet har kommit igång och hur det genomförs.

5. Genomförandet av välfärdsområdets organiseringsuppgift för social- och hälsovården och räddningsväsendet

5.1 Genomförandet av organiseringsuppgiften för social- och hälsovården

Markering 1: Tillgång och tillgänglighet till likvärdig service

Föredragande: utvärderingschef Tiina Hetemaa, Institutet för hälsa och välfärd, och direktör för serviceproduktionen Matias Pälve, Västra Nylands välfärdsområde

1.1 Problempunkter (social- och hälsovårdsministeriet/Institutet för hälsa och välfärd):

I hela Södra Finland observerades utmaningar i tillgången till tjänster. Utmaningarna berodde på köbildning och på att personal måste överföras till uppgifter i anslutning till hanteringen av coronapandemin (de befolkningsenkäter som ligger bakom THL:s utvärderingsrapport har gjorts 2020 och enkäterna Hälsa i skolan 2021, det vill säga under coronapandemin). Arbetet med att bygga upp förvaltningen av och verksamheten i Västra Nylands välfärdsområde pågår fortfarande. Det är fråga om en stor organisationsförändring från nio anordnare (och tio kommuner) till en enda anordnare. Av denna anledning har man ännu inte hunnit förenhetliga servicenätet och -kanalerna samt servicekriterierna till alla delar, och följaktligen finns det interna skillnader i tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet inom välfärdsområdet. Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning har särskilt de kommunvisa skillnaderna i tjänsterna för äldre varit större än väntat, och både uppföljningsuppgifterna om tillgången till primärvård och uppgifterna om utkomststöd visar på stora dröjsmål i behandlingstiderna. Av befolkningsenkäten framgår att missnöjet med tjänsterna är större än i landet i genomsnitt. Vidare måste strukturerna för främjandet av hälsa och välfärd fås i skick enligt de riksomfattande social- och hälsovårdsmålen.

Nya servicemodeller har tagits fram genom nationellt finansierade projekt i syfte att förbättra tillgången till likvärdig service. I samma syfte har man också utökat resurserna och de digitala tjänsterna. Anser välfärdsområdet att de åtgärder som inletts är tillräckliga för att problempunkterna i anslutning till likvärdig service ska kunna korrigeras? Om inte, vilka åtgärder planerar området att vidta för att avhjälpa situationen – särskilt med tanke på det framtida trycket?

1.2 Mål som föreslås av området (med beaktande av de riksomfattande målen):

Planeringen av servicestrategin för Västra Nylands välfärdsområde inleddes i slutet av 2022. Beredningen av servicestrategin, räddningsväsendets servicenivåbeslut och de strategiska indikatorerna fortsätter under 2023. Dessa specificerar hur tjänsterna organiseras i praktiken. Välfärdsområdet lyfter därför i det nuvarande stabiliseringskedet fram de mål som används som grund för välfärdsområdets strategi samt serviceområdenas markeringar om beredningen av servicestrategin. Under följande förhandlingar med välfärdsområdet hösten 2023 kommer en större del av målen och åtgärderna i servicestrategin att ha hunnit fastställas.

Mål inom riktlinjen "Vi ordnar och förnyar tjänster på ett hållbart sätt" i välfärdsområdesstrategin som godkändes 10/2022

- Vi förbinder oss till en balanserad och hållbar ekonomi.
- Vi arbetar aktivt för att säkerställa att finansieringen av välfärdsområdet är rättvis och att den garanterar en högklassig resursfördelning och organisering av våra tjänster.
- Vi främjar befolkningens likvärdighet och social rättvisa.
- Vi förnyar våra tjänster och förbättrar deras kostnadseffektivitet.

Serviceområdenas markeringar om den kommande servicestrategins teman när det gäller tillgång och tillgänglighet till likvärdig service

- Seniorinfo ordnas för att förenhetliga rådgivningen, bedömningen och handledningen inom tjänsterna för äldre
- Verksamhetsmodellen för familjecenter utvecklas inom hela serviceområdet
- Första linjens tjänster: enhetligare rådgivning och handledning
- Enhetlig praxis tas fram för när en kundrelation inleds och tjänster sätts in
- Hälsovårdsstationernas verksamhetsmodeller utvecklas och tillgängligheten förbättras för att vårdgarantin ska uppfyllas
- Modellen Första linjens terapier införs

1.3 Åtgärder som föreslås av området för att målen ska kunna uppnås:

De mål som serviceområdena har satt upp preciseras och de åtgärder som behövs för att dessa mål ska uppnås, inklusive indikatorer, fastställs som en del av servicestrategin för Västra Nylands välfärdsområde under 2023. I servicestrategin antecknas även olika mål på välfärdsområdesnivå som gäller principerna för ordnandet av tjänster inom välfärdsområdet.

Beslutsförslag: Målen och åtgärderna för att uppnå dem fastställs i enlighet med förslaget på ärendelistan.

Beslut: Målen och åtgärderna för att uppnå dem fastställdes i enlighet med förslaget på ärendelistan. Västra Nylands välfärdsområde berättade om sin vision att göra saker och ting på ett nytt sätt med beaktande av dels det utvecklingsarbete som tidigare inletts inom kommunerna i välfärdsområdet, dels möjligheterna att samarbeta med andra välfärdsområden samt nationella och andra aktörer.

I förhandlingarna hösten 2023 följs hur målen och åtgärderna framskrider.

Markering 2: Vård- och serviceskulden

Föredragande: Direktör för serviceproduktionen Matias Pälve, Västra Nylands välfärdsområde

2.1. Vård- och serviceskulden och hur den fördelar sig

Den största orsaken till vård- och serviceskulden i Västra Nylands välfärdsområde är coronapandemin, som medförde ett ökat behov av särskilt mentalvårds- och missbrukartjänster. Även de snabba förändringarna i befolknings- och åldersstrukturen kommer att öka behovet av tjänster under de närmaste åren. Antalet invånare över 75 år i välfärdsområdet kommer att öka med 21 procent fram till 2026. Samtidigt kommer också mängden språk bland befolkningen att öka avsevärt.

Exempel på centrala utmaningar inom primärvården är att möta den växande efterfrågan på mentalvårdstjänster, utveckla samarbetet med den specialiserade sjukvården och att öka och stärka utbudet av effektiva förebyggande tjänster. Man strävar efter att ingripa i skillnader i barnfamiljernas välbefinnande i ett allt tidigare skede även med hjälp av digitala lösningar. Kärnan i

främjandet av den äldre befolkningens välfärd ligger i centraliserad seniorinfo och tjänster som stöder boende hemma. Inom tjänsterna för personer med funktionsnedsättning betonas i och med lagändringarna att valfriheten ska främjas.

2.2. Mål som föreslås av området (med beaktande av de riksomfattande målen):

Mål inom riktlinjen "Vi främjar våra invånares välfärd och säkerhet" i välfärdsområdesstrategin

- Vi säkerställer att tjänster kan sättas in i rätt tid och satsar på förebyggande verksamhet
- Vi erbjuder smidiga och tillgängliga tjänster
- Våra tjänster stöder en god livskvalitet och funktionsförmåga
- Våra tjänster möter kundernas behov

Serviceområdenas markeringar om den kommande servicestrategins teman när det gäller vård- och serviceskulden

- Tillgången till tjänster ska förbättras
- En smidig vårdkedja för kunderna ska utvecklas
- Smidigare vård- och servicekedjor behövs
- Invånarnas och kundernas påverkansmöjligheter och valfrihet ska stärkas
- Tjänsternas verkningfullhet ska förbättras och verksamhet med liten nytta slopas

2.3. Åtgärder som föreslås av området för att målen ska kunna uppnås:

De mål som serviceområdena har satt upp preciseras och de åtgärder som behövs för att dessa mål ska uppnås, inklusive indikatorer, fastställs som en del av servicestrategin för Västra Nylands välfärdsområde under 2023. I servicestrategin antecknas även olika mål på välfärdsområdesnivå som gäller principerna för ordnandet av tjänster inom välfärdsområdet.

Beslutsförslag: Målen och åtgärderna för att uppnå dem fastställs i enlighet med förslaget på ärendelistan.

Beslut: Målen och åtgärderna för att uppnå dem fastställdes i enlighet med förslaget på ärendelistan.

Västra Nylands välfärdsområde berättade att det finns en direktör för kontaktytor i organisationen. En av de viktigaste frågorna med tanke på framtiden är hur strukturerna för främjande av hälsa och välfärd kan utvecklas för att hejda det växande servicebehovet bl.a. genom samarbete mellan kommunerna. Syftet är att i allt högre grad rikta in sig på motions- och mötesplatsverksamhet.

Paus kl. 14.30–14.45

Markering 3: Tillgången till yrkesutbildad personal och personalens tillräcklighet

Föredragande: utvärderingschef Tiina Hetemaa, Institutet för hälsa och välfärd, och direktör för serviceproduktionen Matias Pälve, Västra Nylands välfärdsområde

3.1 Problempunkter (social- och hälsovårdsministeriet/Institutet för hälsa och välfärd):

Det är brist på personal inom många olika yrkesgrupper. Många olika strategier och tillväggångssätt har tagits fram inom välfärdsområdet för att förbättra personalläget (bl.a. en modell med många producenter, utökad rekrytering även internationellt, karriärcoachningskoncept för läkare, en resurspool samt modeller för arbetsfördelningen mellan hemvård och hemsjukhus. Alla kommuner deltar i utvecklingsprojekten och samarbetar horisontalt och vertikalt. Effekterna av de åtgärder som inletts kan utvärderas tidigast under förhandlingarna hösten 2023.

Anser Västra Nylands välfärdsområde att åtgärderna i fråga löser utmaningarna med tillgången till personal i området och de kostnadsfrågor som hänför sig till den kommande löneharmoniseringen – inte minst med tanke på att dimensioneringskraven blir allt striktare och problemen i anslutning till de splittrade informationssystemen kommer att fortsätta en tid?

3.2 Mål som föreslås av området (med beaktande av de riksomfattande målen):

Mål inom riktlinjen "Vi skapar en välmående och eftertraktad arbetsplats" i välfärdsområdesstrategin

- Vi sörjer tillsammans för arbetshälsan och uppskattar vår personals kunnande.
- Vi säkerställer kvaliteten på tjänsterna genom tillräckliga resurser och genom att utveckla våra anställdas kompetens.
- Vi främjar en ledarskapskultur som betjänar arbetsgemenskapen. Våra tjänster möter kundernas behov.

Serviceområdenas markeringar om den kommande servicestrategins teman när det gäller vård- och serviceskulden

- Tillgången till arbetskraft förbättras till exempel genom aktiv internationell rekrytering och genom ett intensivare samarbete med de läroanstalter som utbildar framtida yrkespersoner inom social- och hälsovården.
- Användningen av utländsk arbetskraft främjas.
- En familjecenter-akademimodell tas fram i syfte att attrahera nya anställda och hålla kvar befintlig personal.
- Många möjligheter att utvecklas som chef och medarbetare erbjuds, bl.a. mentorskap, kurser, karriärhandledningsmodeller (nybörjare och erfarna yrkespersoner)
- Sporrande lönomodeller införs som pilotprojekt.
- Västra Nylands välfärdsområde utvecklas till en konkurrenskraftig arbetsplats med avseende på sin attraktionskraft.
- Tillgången till personal förbättras genom aktiv rekrytering och åtgärder ämnade att göra arbetet mer attraktivt.

Beslutsförslag: Målen och åtgärderna för att uppnå dem fastställs i enlighet med förslaget på ärendelistan.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes. I förhandlingarna hösten 2023 följs hur målen och åtgärderna framskrider.

Social- och hälsovårdsministeriet påminde om det strategiska programmet för att säkerställa personalens tillräcklighet och tillgången till arbetskraft inom social- och hälsovården samt om de anvisningar som social- och hälsovårdsministeriet har utarbetat tillsammans med arbets- och näringsministeriet när det gäller de etiska principerna för internationell rekrytering. Därtill rapporterades att social- och hälsovårdsministeriet har sammanställt ett styrningsbrev, enligt vilket arbetsgivaren har större befogenheter att utöva sin prövningsrätt i frågor som gäller personalens behörighet än vad tillsynsmyndigheterna i vissa fall har angett i sina instruktioner med hänvisning till lagstiftningen om yrkesutbildade personer.

Frågor som styr diskussionen om servicenätet väsentligt är tillgången till yrkesutbildad personal och personalens tillräcklighet särskilt t.ex. i Raseborg och Hangö.

Den kommande löneharmoniseringen kan också påverka tillgången till personal och personalens tillräcklighet.

Markering 4: Områdets egen markering

Föredragande: välfärdsområdesdirektör Sanna Svahn, Västra Nylands välfärdsområde

4.1.Problempunkter

Välfärdsområdet ska i egenskap av anordnare ha vissa frihetsgrader när det gäller att ordna tjänster, och de förtroendevalda som valts genom områdesval ska ha beslutanderätt om hur tjänsterna i sista hand ska ordnas. Ministeriet bör i sin tur i första hand ansvara för lagstiftningen om välfärdsområdenas verksamhet och ändringar i denna. Ändringar i lagstiftningen kan i väsentlig grad underlätta arbetet med att uppfylla de riksomfattande målen för social- och hälsovården.

4.2.Mål som föreslås av området (med beaktande av de riksomfattande målen):

Västra Nylands välfärdsområde lyfter fram följande väsentliga områden inom vilka lagstiftningen behöver ändras:

- Ändamålsenlig fördelning av personalresurser (t.ex. häva bindande dimensioneringar)
- Slopade behörighetskrav i anslutning till dimensioneringar och fri allokering av resurser
- Antalet studieplatser för yrkespersoner inom social- och hälsovården särskilt i Nyland
- Fokus i verksamhetsutvecklingen bort från projektartad verksamhet
- Dataskyddet i förhållande till exempelvis den ökande användningen av distanstjänster – lagstiftningen måste möjliggöra en storskalig användning av digitala tjänster
- En statligt ledd diskussion om prioriteringar måste inledas

4.3. Åtgärder som föreslås av området för att målen ska kunna uppnås:

Vissa mål kan uppnås på lång sikt medan andra kan uppnås snabbare. Det är viktigt att man i första hand tar ställning till hur det ökande servicebehovet och personalbristen kan avhjälpas genom lagstiftning.

Beslutsförslag: Valfärdsområdets markering konstateras.

Beslut: Valfärdsområdets observationer konstaterades. Förutom de observationer som antecknats på ärendelistan förde Västra Nylands valfärdsområde fram sin oro över tidtabellen för utvecklingen av kunduppgiftslagen (framför allt Kanta2-sammanslagningen). De observationer som området lyfter fram kan i tillämpliga delar tas upp på nytt i andra forum, där man behandlar exempelvis tjänstemännens markeringar inför det kommande regeringsprogrammet.

5.2 Genomförandet av räddningsväsendets organiseringsuppgift

Ordförande: räddningsöverinspektör Mirva Kahlos

Genomförandet av organiseringsuppgiften för räddningsväsendet (den servicenivå som överförs från räddningsväsendet i området):

Säkerställandet av tillgången till räddningstjänster (nationellt tema)

- **Nationell utmaning 1: Tillgången till yrkesutbildad personal och personalens tillräcklighet**

Tillgången till yrkesutbildad personal och personalens tillräcklighet är en nationell utmaning och tar sig olika uttryck i områdena. Grundorsaken till utmaningen ligger i att befolkningen blir äldre och de stora åldersklasserna går i pension samt i frågor som har att göra med arbetstidsarrangemangen (upplösning av beredskapsarrangemangen) och höjning av servicenivån inom räddningsväsendet till tillräcklig nivå (regionförvaltningsverkens föreskrifter för att korrigera aktionsberedskapen).

Inom räddningsverksamheten är personaltillgången en utmaning i hela landet och den gäller såväl valfärdsområdenas anställda i huvudsyssla som avtalsbrandkårernas personal. Det har blivit svårare att få kompetenta sökande till räddningsuppgifter. Det finns också utmaningar med rekryteringen till olycksförebyggande uppgifter, men de är av mindre skala än utmaningarna inom räddningsverksamheten.

När det gäller avtalsbrandkårernas personal är utmaningen att säkerställa en jämn servicenivå inom räddningsverksamheten dygnet runt. Detta gäller särskilt larmuppsdrag dagtid i riskruta II (t.ex. en stor tätort, räddningsverksamheten ska påbörjas inom 10 minuter från larmet).

Även utmaningarna med att rekrytera svenskspråkig personal har identifierats som ett riksomfattande problem med personaltillgången. Den svenskspråkiga utbildningen för räddningsbranschen har varit oregelbunden och det finns inte arbetskraft på arbetsmarknaden. Flera räddningsverk tog upp Räddningsinstitutets bristfälliga utbud av kompletterande utbildning som en nationell utmaning. Utbildningsunderskottet gäller i synnerhet utbudet av kompletterande utbildning i förebyggande av olyckor.

- **Nationell utmaning 2: Tillgången till räddningsverksamhetens tjänster**

Det finns utrymme för förbättring i räddningsväsendets aktionsberedskap. På nationell nivå är fenomenet koncentrerat till tillväxtområdena och de största städerna, där befolkningen har ökat och bebyggelsen förtätats och räddningsverksamhetens tjänster inte har utvecklats i takt med befolkningsökningen.

Regionförvaltningsverken har iakttagit betydande missförhållanden i räddningsverksamhetens servicenivå, och de har utfärdat sammanlagt fem beslut för olika områden om att aktionsberedskapen ska utvecklas till en nivå som motsvarar riskerna och hoten i området.

▪ **Nationell utmaning 3: Beredskap för bekämpning av miljöskador**

En nationell utmaning för räddningsväsendet är att höja beredskapen för bekämpning av miljöskador till en nivå som motsvarar riskerna. I Finska viken och Saimen är fartygsolje- och kemikalierisken stor, och om den realiseras i stor skala leder det till oåterkalleliga skador på Östersjön. Det rådande världspolitiska läget har ökat behovet av beredskap.

▪ **Nationell utmaning 4: Beredskap för befolkningsskydd**

Den bristfälliga nivån på beredskapen för befolkningsskydd är en nationell utmaning för räddningsväsendet. Detta bör uppmärksammas när beslutet om räddningsväsendets servicenivå bereds.

Områdets svar på de ovannämnda nationella utmaningarna

Föredragande: Veli-Pekka Ihamäki, räddningsdirektör, Västra Nylands välfärdsområde

Nationell utmaning 1: Problemet med tillgång till personal syns redan i området. På nationell nivå kan man uppskatta att det 2030 kommer att behövas cirka 2 300 nya räddare samt cirka 820 nya räddare i bisyssla och anställda vid avtalsbrandkårerna. Förutom den personal som behövs för att ersätta de cirka 1 160 arbetstagare som under åren 2022–2030 kommer att gå i pension inom räddningsbranschen i Finland behövs det ytterligare cirka 1 120 räddare för att höja aktionsberedskapen inom räddningsväsendet till den nivå som krävs enligt lag och för att ersätta beredskapsjouren.

Västra Nylands välfärdsområdes andel av personalbehovet är cirka 10 % av behovet på nationell nivå. Det bör observeras att upplösningen av beredskapsarrangemangen inte är en utmaning som berör Västra Nyland.

Det nuvarande antalet studieplatser räcker till för att täcka den årliga pensionsavgången bland räddningspersonalen på nationell nivå (cirka 100 räddare per år) men inte för att säkerställa den ökning av antalet räddare som krävs.

Välfärdsområdet kan inrätta tjänster och beakta resursbehovet i sin budget, men det kan inte utbildas räddare. Utbildningsansvaret ligger hos staten. Det är särskilt stor brist på svenskspråkiga utbildade räddare. Också i fråga om sakkunniga och jourhavande befäl finns det vissa utmaningar i och med att vi talar om en begränsad grupp av experter och alla konkurrerar om samma resurser.

Kompetensnivån i fråga om beredskapsuppgifter och uppgifter som gäller att förebygga olyckor varierar stort.

Nationell utmaning 2: I syfte att avhjälpa bristerna i uttryckningstiderna strävar man efter att utveckla servicenätet genom att ta i bruk brandstationen i Otnäs 2025 och brandstationen i Masaby 2026.

Nationell utmaning 3: Risken för fartygsoljeskador är som helhet betydande bl.a. längs Västra Nylands kust. I Lappvik håller en ny bas av marina aktörer på att ta form, och denna bas bör vidareutvecklas. Genom denna typ av samarbete kan vi säkerställa bl.a. kapaciteten i fråga om bekämpningsåtgärder i Västra Nylands kustområde.

Nationell utmaning 4: Räddningsverkets egen kontinuitetshanteringsplan innefattar en separat utvecklingsplan. I uppgiftslistan för 2023 ingår att utarbeta en evakueringsplan, uppdatera riskbedömningarna och bedöma hur de påverkar behoven av att utveckla planen samt att utveckla uppföljningen av övningar (Safetypass).

Västra Nylands välfärdsområde väntar på anvisningarna om stora förflyttningar av befolkning (inrikesministeriet uppskattat att de färdigställs i juni 2023).

Välfärdsrådets roll i samordningen av beredskapen håller först nu på att byggas upp. En central (nationell) fråga i sin helhet är den avtalsbaserade beredskapen bl.a. när det gäller bränsle, energi och underhåll av materiel.

Dessutom måste välfärdsområdet kunna identifiera kritiska samarbetspartner och främja samarbete på nationell nivå.

Läget för räddningsväsendets tjänster och ekonomi (regionalt tema)

Räddningsverksamhetens aktionsberedskap: utveckling av aktionsberedskapen

Betydande missförhållanden har noterats inom Västra Nylands räddningsverks ansvarsområde när det gäller räddningsverksamhetens aktionsberedskap. Regionförvaltningsverket har genom en föreskrift uppmanat Västra Nylands räddningsväsende att korrigera de betydande missförhållanden som iakttagits i servicenivån. Räddningsväsendet har för regionsförvaltningsverket lagt fram en plan för hur missförhållandena ska korrigeras och servicenivån höjas till den nivå som krävs enligt räddningslagen. Byggprojekten har inte genomförts inom de planerade tidsfristerna vid tidpunkten för utarbetandet av bedömningen.

Tidsfristen för den första delen av föreskriften gick ut 31.12.2022, och räddningsväsendet ombads lämna in en utredning om genomförandet av föreskriften i slutet av 2022. Regionförvaltningsverket utför behövliga inspektioner av hur föreskriften följs och beslutar om fortsatta åtgärder i början av 2023. Vid behov hörs välfärdsområdet i ärendet, och man utgår från att utvecklingen av aktionsberedskapen fortsätter enligt de ursprungliga planerna.

Utvecklingen av aktionsberedskapen orsakar betydande investeringskostnader, såsom nya brandstationer, rekryteringar och anskaffningar av materiel.

Servicenivån inom räddningstjänsterna

Västra Nylands räddningsverk har lyft fram olika utmaningar kring tillgången till personal i synnerhet när det gäller räddningsverksamheten. I Västra Nyland accentueras problemen dessutom när det gäller tillgången till svenskspråkig personal.

Servicenivån inom räddningsverksamheten: Bekämpning av miljöskador

Västra Nylands räddningsverk har ett utmanande verksamhetsområde, där Finska viken är ett viktigt objekt. Verksamhetsmiljön för Västra Nylands räddningsverk har följaktligen konstaterats vara förknippad med en risk för fartygsoljeskador och kemikalieskador. Bekämpningen av miljöskador kräver i fortsättningen som helhet utvecklingsresurser vid räddningsverket för att beredskapen ska kunna höjas till en nivå som motsvarar de identifierade riskerna. Det kan ändå konstateras att räddningsverket är på en bra nivå i fråga om aktionsberedskapen i förhållande till de personalresurser som rapporterats.

Områdets svar på de ovannämnda regionala utmaningarna:

Föredragande: Veli-Pekka Ihamäki, räddningsdirektör, Västra Nylands välfärdsområde

Brandstationsprojektet i Otnäs har skjutits upp med anledning av välfärdsområdesförändringen, men behovet av att brandstationen ska ingå i servicenätet har inte försvunnit. För närvarande utreds om en tillfällig lösning skulle kunna åstadkommas så att målen i fråga om utryckningstiderna i sydöstra Esbo kan uppnås.

Västra Nylands välfärdsområde poängterar att man förutom personalkostnaderna även bör fästa vikt vid tillgången till och utbudet av personal.

Punkten "Servicenivån inom räddningstjänsterna", se Nationell utmaning 1.

Punkten "Servicenivån inom räddningsverksamheten: Bekämpningen av miljöskador", se Nationell utmaning 3.

Beslutsförslag: Inrikesministeriet och regionförvaltningsverket presenterar de viktigaste utmaningarna, som baserar sig på räddningsväsendets utredning och regionförvaltningsverkets expertbedömning (bilaga 3). Områdets representanter ger sitt svar där de redogör för sina förslag till lösningar på utmaningarna. Ärendet diskuteras.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes och de riksomfattande och regionala utmaningar som inrikesministeriet och regionförvaltningsverket framfört och som grundar sig på räddningsväsendets utredning och regionförvaltningsverkets expertbedömning fastställdes. Välfärdsområdets svar på de utmaningar som förts fram fastställdes. I svaret betonades vikten av regionala kurser när det gäller att lösa utmaningarna med tillgången till personal och personalens kompetens.

Välfärdsområdet påpekade också att det är viktigt att regelbunden räddarutbildning ordnas som en permanent lösning i Nyland så att det utöver den finskspråkiga utbildningen även ordnas en svenskspråkig kurs vart tredje år.

6. Informationshantering inom social- och hälsovården och räddningsväsendet

Föredragande: Tommi Kuukka, direktör för digitala tjänster, Västra Nylands välfärdsområde

Samarbetet på samarbetsområdenas nivå för att utveckla informationshanteringen och informationssystemen

I fråga om samarbetet på samarbetsområdenas nivå ska det noteras att det södra samarbetsområdet är mycket heterogent på många olika sätt: som exempel kan nämnas skillnaderna mellan de områden

som använder Apotti och de områden som använder andra klient- och patientdatasystem, verksamhetens etableringsgrader i olika områden (t.ex. områden som bygger på ett sjukvårdsdistrikt och splittrade områden, såsom Västra Nyland) samt Helsingfors stad som en separat helhet.

Delvis av dessa orsaker är ett samarbete mellan 2–3 aktörer den mest typiska formen av samarbete i området. Områdena i Nyland utgör kärnan i samarbetet. Som exempel kan nämnas datasjösamarbetet.

Andra områden som kan jämföras med Västra Nyland är Birkalands välfärdsområde och Egentliga Finlands välfärdsområde.

Registerfrågan (64 a § i införandelagen) är en central drivkraft i Nyland.

Samarbete på samarbetsområdenas nivå i fråga om digital säkerhet

När det gäller den digitala säkerheten är en gemensam lägesbild och riskbedömning på samarbetsområdenas nivå av central betydelse (bl.a. lägesbildssystemet PAVAT). Det ömsesidiga beroendet mellan områdena gör att vissa risker är gemensamma för alla områden. Gemensamma tekniska åtgärder är i nuläget utmanande, huvudsakligen på grund av att de olika områdena använder sig av olika grundlösningar. Möjligheter till samarbete har identifierats särskilt inom upphandlingar.

I fråga om räddningsverken är samarbetsstrukturerna mer avancerade, och samarbete har använts som verksamhetsmodell redan en längre tid.

Nationellt samarbete i syfte att främja informationsledning

Ur Västra Nylands välfärdsområdes synvinkel bör det nationella samarbetet omfatta särskilt informationsledning samt tydligt definierade och entydiga nationella nyckeltal (KPI, (key performance indicator). Regional operativ informationsledning samt utveckling av vård- och omsorgsarbete kräver fullt nationellt stöd.

Ur lagstiftningssynvinkel anses stöd behövas särskilt i följande frågor: förebyggande vård och beslut om sådan vård bl.a. vid screening, personuppgiftsansvarighet och sekundär användning samt smidig användning av Findata i FUI-arbete.

Nationellt samarbete och samarbete på samarbetsområdenas nivå inom ramen för informationshanteringen i räddningsväsendet

Samarbetet på samarbetsnivå har precis inletts. Traditionellt samarbete finns redan mellan räddningsverken i Nyland (HIKLU), och bl.a. den digitala säkerheten har utvecklats i samarbete.

Nationellt sett finns det potential i utvecklingen av räddningsväsendets informationsförvaltning och informationshandling, och när systemet för informationsledning (och den Kivijalka-helhet som är under planering) blir färdigt kommer det att stödja detta, liksom även alla andra gemensamma informationssystem.

Beslutsförslag: Områdets redogörelse för möjligheterna till samarbete på samarbetsområdenas nivå och på nationell nivå presenteras. Ärendet diskuteras och beslut om eventuella fortsatta åtgärder och uppföljning fattas.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes och frågan diskuterades. Det är meningen att välfärdsområdet ska lösgöra sig från kommunernas system före midsommar. Västra Nyland har fört preliminära diskussioner om informationshanteringen med Östra Nyland, och det är meningen att diskussionen ska fortsätta. Informationshanteringsfrågorna tas upp på nytt under förhandlingarna i höst.

7. Välfärdsområdets ekonomi och kostnadsutveckling

Föredragande: Markus Syrjänen, direktör för koncerntjänster, Västra Nylands välfärdsområde

Området ombes på ärendelistan bereda en kortfattad redogörelse för områdets ekonomi och kostnadsutveckling i förhållande till kravet på balansering av ekonomin under ekonomiplaneringsperioden enligt lagen om välfärdsområden (115 S). I redogörelsen ska man lyfta fram de centrala observationerna av områdets ekonomi och de i eurobelopp största åtgärderna som behövs (specificerat) samt de största riskerna när det gäller att balansera ekonomin under ekonomiplaneringsperioden.

Områdets svar: Ett underskott på 60–70 miljoner euro torde ackumuleras under innevarande år, och det krävs mer än enbart en effektivisering av verksamheten för att detta underskott ska täckas före 2026.

Det beräknings sätt som tillämpas i finansieringsmodellen i fråga om de kostnader som ska överföras är ett större problem i området än den kostnadsutveckling som överstiger välfärdsområdesindex. Kostnaderna har dock ökat mer än den kostnadsökning som anges i finansieringsmodellen, och detta har orsakat ett tryck särskilt i fråga om personalkostnaderna i och med att löneuppgörelsen för social- och hälsovårdssektorn överstiger det allmänna indexet för förvärvsinkomster avsevärt. Dessutom beaktar finansieringsmodellen inte de kostnader som orsakas av att den nya förvaltningsnivån och förändringsskedet delvis är ineffektivt.

Planerna för balansering av ekonomin framskrider i olika takt i de olika välfärdsområdena. Eftersom vi är ett splittrat område var lägesbilden för vår del exceptionellt oviss när verksamheten inleddes.

Inom Västra Nylands välfärdsområde bereds planen för balansering av ekonomin som en del av servicestrategin, och beslut om planen fattas under 2023.

Beslutsförslag: Områdets redogörelse för välfärdsområdets ekonomi och kostnadsutveckling i förhållande till kravet på balansering av ekonomin under ekonomiplaneringsperioden enligt lagen om välfärdsområden presenteras. Ärendet diskuteras och beslut om eventuella fortsatta åtgärder och uppföljning fattas.

Beslut: Området presenterade välfärdsområdets ekonomi och kostnadsutveckling (bilaga 1, bilderna 31–35) och ärendet diskuterades. I fråga om strategin för balansering av ekonomin lyfte Västra Nylands välfärdsområde utifrån sina senaste kalkyler fram balanseringsåtgärdernas omfattning (räknat i euro och antal årsverken) och tempo, om man framskrider som planerat enligt strategin för "snabb

anpassning". Balanseringsstrategin är också kopplad till HUS-sammanslutningens kostnadsutveckling, som tas upp till behandling på nytt i samband med förhandlingarna med HUS-sammanslutningen vecka 13.

8. Valfärdsområdets investeringsplan 2024–2027

Föredragande: Ville Rajahalme, ekonomidirektör, Västra Nylands välfärdsområde

Områdets svar:

Viktiga markeringar utifrån Västra Nylands välfärdsområdes investeringsplan 2024–2027:

- IKT-projekt upptas i den egna balansräkningen (egentliga investeringar), nödvändiga ändringsarbeten i lokaler samt maskiner och inventarier
- välfärdsområdet verkar i hyreslokaler (avtal som motsvarar investeringarna)
- en servicestrategi, servicenätsplan och digital färdplan färdigställs hösten 2023, och dessa orsakar ändringsbehov i investeringarna under 2024 och i de avtal som motsvarar investeringarna
  - för närvarande räknar man med ett 2,7 miljoner högre investeringsbelopp än vad som uppskattats i den investeringsplan som lämnats tidigare

Välfärdsområdet lyfter fram ett behov av att förtydliga vissa frågor i anslutning till följande investeringar:

- Hur göra om till exempel följande typer av förändringar ökar låneupptagningsbehovet under det första året av investeringsplanen?
  - kostnaderna för projekten stiger på grund av inflationen
  - överraskande behov uppstår under årets lopp
  - en del av projekten måste senareläggas eller tidigareläggas
- Alla välfärdsområden uppvisar ett underskott i sin ekonomi (budgeten 2023). Hur göra, om ingen fullmakt att uppta lån uppstår under 2024?
  - Valfärdsområdets årsbidrag (budgeten 2023) är -65 miljoner euro, och låneupptagningsbehovet 2024 är 41 miljoner euro.

Beslutsförslag: Områdets förslag till välfärdsområdets investeringsplan för 2024–2027 (bilaga 1, bilderna 37–38) presenteras.

Beslut: Lägesrapporten antecknades för kännedom.

9. Åtgärdsrekommendationer för välfärdsområdet

9.1 Åtgärdsrekommendationer för social- och hälsovården

Beslutsförslag: Åtgärdsrekommendationer ges vid behov.

Beslut: Inga åtgärdsrekommendationer gavs.

9.2 Åtgärdsrekommendationer för räddningsväsendet

Beslutsförslag: Åtgärdsrekommendationer ges vid behov.

Beslut: Inga åtgärdsrekommendationer gavs.

10. Tidpunkt för förhandlingarna hösten 2023

Förhandlingsdagen infaller vecka 47 år 2023.

Beslutsförslag: Som tidpunkt för följande förhandlingar godkänns vecka 47 år 2023.

Beslut: Konstaterades att de följande förhandlingarna kommer att föras på hösten. Något exakt datum för förhandlingarna har ännu inte fastslagits.

11. Andra eventuella frågor som aktualiseras

Beslut: Inga övriga ärenden.

12. Avslutande av mötet

Ordförandena Kari Hakari och Mirva Kahlos avslutade förhandlingarna kl. 16.11.

Sanna Svahn
vårdförändringsområdesdirektör,
Västra Nylands vårdförändringsområde

Kari Hakari
avdelningschef,
social- och hälsovårdsmi-
nisteriet

Mirva Kahlos
räddningsöverinspektör
inrikesministeriet

Bilagor

Bilaga 1: Förhandlingarnas presentationsmaterial

Bilaga 2: Institutet för hälsa och vårdförändring expertbedömning

Bilaga 3: Regionförvaltningsverkets expertbedömning och utredning av räddningsväsendet i området